

دریچه

نشریه داخلی

مؤسسه کتابخانه و موزه ملی ملک

سال اول - شماره چهارم - زمستان ۱۳۹۰

پنج قانون کتابداری

- کتاب برای استفاده است.
- هر خواننده‌ای کتابش.
- هر کتابی خواننده‌اش.
- در وقت خواننده صرفه‌جویی کنید.
- کتابخانه موجودی زنده و پویاست.

شیالی رام ریتا رانگاناتان: پدر علم کتابداری و اطلاع رسانی هند

گردآورنده: مهناز جعفری

شیالی رام ریتا رانگاناتان (۱۸۹۲ - ۱۹۷۲ م.) به عنوان پدر علم کتابداری و اطلاع رسانی هندوستان شناخته شده است. مطالعه تحلیلی رانگاناتان درباره هدف کتابخانه‌ها در « پنج اصل کتابداری » تجلی یافت، که خود پایه نخستین کتاب‌های منتشر شده وی در رشته کتابداری بود. پنج قانون کتابداری رانگاناتان یکی از آثار ماندگار در ادبیات علم کتابداری و اطلاع رسانی است، همانقدر این قوانین نوین است که در سال ۱۹۳۱ م. بود. این عبارات مفید و مختصر، امروزه نیز مانند زمان انتشار آنها، اگرچه نه در بیان بلکه در محتوا و مفهوم، همچنان معتبر باقی مانده‌اند. این قوانین به طور مختصر هدف خدمات آرمانی و فلسفه سازماندهی اغلب کتابخانه‌ها را نشان می‌دهند:

۱. کتاب برای استفاده است.
۲. هر خواننده‌ای کتابش.
۳. هر کتابی خواننده‌اش.
۴. در وقت خواننده صرفه جویی کنید.
۵. کتابخانه موجودی زنده و پویاست.

دیدگاه رانگاناتان در مورد خدمت مرجع

رانگاناتان در همه زمینه‌های علم کتابداری مطالعه کرده و نظریه‌هایی را منتشر کرد، خدمات مرجع بیش از سایر مباحث مورد علاقه و مطالعه رانگاناتان بود؛ از دیدگاه وی خدمات مرجع انگیزه عمده کتابداری است. انواع خدمات مرجع؛ چه، چرا و چگونگی‌های مطرح در آن، مهیا شدن برای تهیه پاسخ، گونه‌گونی مواد کتابشناختی و ارجاعی و تنظیم وقت کارکنان برای یافتن پاسخ‌ها، همه و همه از بطن پنج قانون زاده می‌شود. رانگاناتان معتقد بود که ابزار اصلی برآوردن و تحقق هدف اجتماعی کتابخانه خدمت مرجع می‌باشد. خدمت مرجع جوهره‌ی علم کتابداری و فرجامین جلوه انسانی در قوانین پنجگانه کتابداری است. شش فاکتوری که رانگاناتان آنها را در بحث خدمات مرجع به کار گرفت عبارتند از:

۱. نظام طبقه بندی کولن
۲. فهرست رده ای
۳. پنج قانون علم کتابداری
۴. تجربه خود رانگاناتان در کار مرجع
۵. ارجاعات و استفاده از ادبیات کلاسیک هند
۶. اصول انسانی خدمات مرجع (وارگیز، ۱۹۹۱)

منابع و مراجع:

- دایره المعارف کتابداری و اطلاع رسانی، ویراستار رحمت الله فتاحی، ۱۳۸۱

varghese, manjo m. "s.r.Ranganatans theory of reference service". Masters thesis, kent state university.1991

leiter, Richard A.. ' Reflection on Ranganatans Five laws of library science". Law library journal.vol 95.no 3.2003

Noruzi, Alireza (2004). Application of Ranganathan's Laws to the Web. Webology, 1(2)

پاره‌هایی از اسناد حاج حسین آقا ملک

علیرضا دولت‌شاهی

در میان اسناد موجود در مؤسسه کتابخانه و موزه ملی ملک، اسنادی از **حاج حسین آقا ملک** نیز وجود دارد، بخشی از این اسناد مکاتبات اوست. مکاتبات در میان اسناد جایگاه خاصی را دارند. در مکاتبه و نامه نگاری خصوصی است که گاه به رازهای سر به مهر می‌ماند و گاه از اسرار مگو پرده برمی‌دارد.

مکاتبات در برهه‌هایی از تاریخ، در دوره‌های دور انسان اهمیت بیشتری می‌یابد. این اهمیت زمانی بیشتر می‌شود که افرادی که در مکاتبات مشارکت دارند، دستی نیز در جریان دوران ساز تاریخی داشته و یا به نهادهای قدرتمند دوران ساز نزدیک بوده باشند.

در میان مکاتبات حاج حسین آقا ملک، بخشی از مکاتبات وی با پدرش مرحوم **حاج کاظم ملک التجار** اختصاص یافته، این مکاتبات که در دوران بروز و ظهور **مشروطیت** و جنبش پیدایی آن انجام گرفته در حدود **پنج هزار برگ** است، چیزی نزدیک به پانصد نامه.

تا کنون پیرامون شخصیت حاج کاظم ملک التجار پژوهشی جدی و علمی صورت نگرفته، پیرامون نام وی، داستان‌هایی بر زبان‌ها جاری‌ست. داستان نقش وی در فرمان **تحریم تنباکو** هنوز مدافعان و مخالفانی دارد.

مجموعه این مکاتبات، مکاتبات میان پدر و پسر، در بردارنده نکاتی از مسائل مربوط به اموال خانواده در خراسان، مسائل مربوط به مالیات و حفظ و نگهداری املاک خانواده است. مواردی از مسائل سیاسی روز نیز در آن دیده می‌شود. از این رو این مجموعه مکاتبات، جدا از استفاده در **تاریخ نگاری خاندان ملک بی شک اهل پژوهش را در بازخوانی تاریخ سیاسی ایران** در نیمه دوم **سلسله قاجار** یاری خواهد کرد.

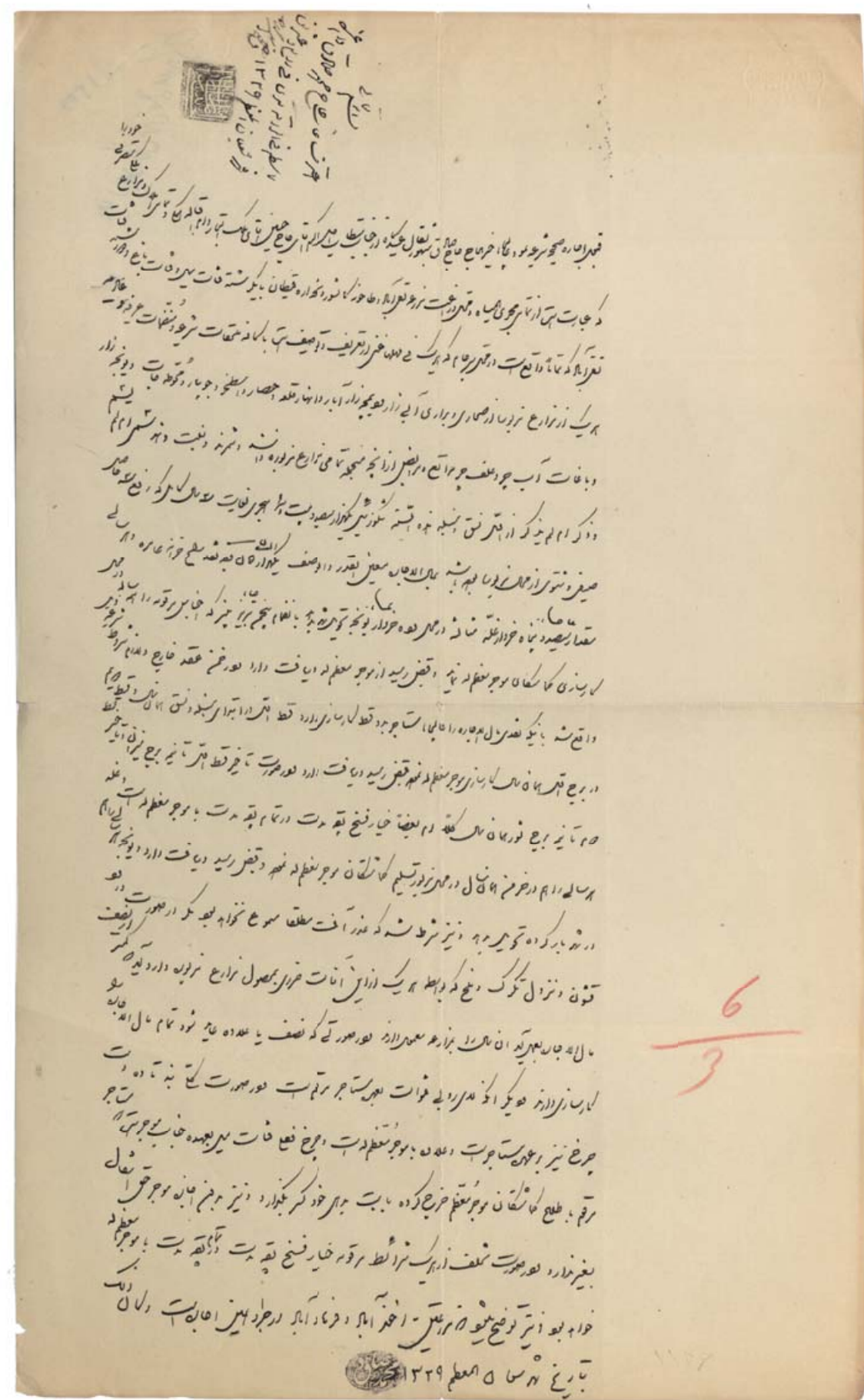
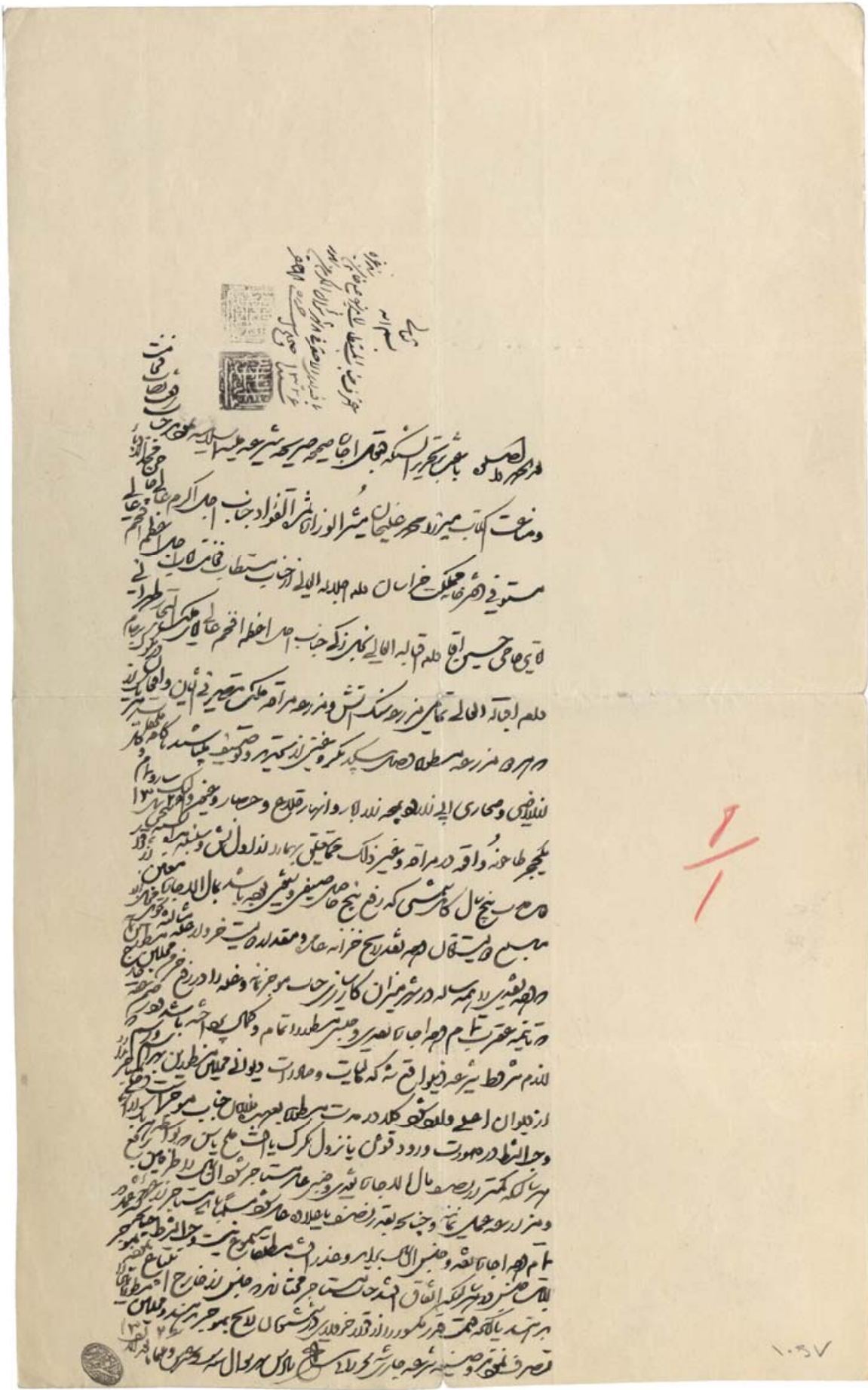
نخستین این نامه‌ها نام تاریخ محرم ۱۳۰۶ قمری، در واپسین سال‌های دوره ناصری، را بر خود دارد. این نامه در روزگاری تحریر شده است که حاج حسین ملک بیشتر از شانزده سال نداشت. نامه‌ای است که حاج کاظم آن را از تهران برای حسین، که در آن روزگار در مشهد ساکن و در اداره املاک پدر در خراسان دستیار وی بود، ارسال داشته، در این نامه حاج کاظم از پسر خود می‌خواهد تا به بازستانی مبلغ صد و پنجاه تومانی که به فردی بنام **میرزا ولی الله صراف** قرض داده بود اقدام کند. وجود این نامه نکته‌ای بسیار جالب توجه است. زیرا در زندگی خود نوشت حاج حسین آقا ملک چنین آمده است:

در سال ۱۳۲۳ هجری قمری از طرف پدرم - رحمه الله علیه - مأموریت یافتیم که به خراسان بروم و با تقی خان معاون الایاله که از طرف پدرم متصدی املاک خراسان بود، محاسبات او را تصفیه کنم.

نکته‌ای که در این بین شایان توجه است، عدم ذکر سفر سال ۱۳۰۶ حاج حسین آقا به خراسان در خاطرات وی است. از همان خاطرات می‌دانیم که حاج کاظم در سال ۱۳۱۷ قمری به خراسان عزیمت کرد و پس از دو سال به تهران مراجعت کرد. در سال ۱۳۱۹ با فرزندانش قصد حج کرد. حاج حسین در این خصوص در گوشه‌هایی از خاطراتش چنین نوشته:

پیش از سفر مکه و بعد از آن متصدی رتق و فتق پدرم بودم چه از حیث مخارج و چه از نظر بنایی، در واقع کلیه محاسبات پدرم از مخارج خانه و امور بنایی بیوتات متعلق به پدرم از شمیران و حضرت عبدالعظیم و غیره با من بود.

آیا تاریخ ذکر شده برای نخستین نامه، تاریخی معتبر است؟ آیا حاج حسین در بازگویی زندگی خود این سفر سال ۱۳۰۶ قمری را فراموش

کرده است؟ یا سفری بوده که ارزش بازگویی نداشته؟ باید تمام نامه‌های این مجموعه را خواند. این خوانش باید در کنار بازخوانی متن **زندگی نامه خود نوشت** باشد. تا بتوان افقی از زندگی حاج حسین و رویداد های آن ترسیم کرد.

واپسین نامه مورخ شنبه نوزدهم ربیع الثانی ۱۳۳۶ قمری از سوی حاج کاظم و از شهر تهران به حاج حسین در مشهد نوشته شده است.

این نامه‌ها از زاویه دیگری نیز می‌تواند مورد دقت قرار گیرد. گذشته از بررسی سبک و سیاق انشاء می‌توان به چگونگی ارتباط حاج کاظم با حاج حسین در چهار چوب رابطه پدر و فرزند دست یافت.

مجموعه اخلاق

نگارنده: شهره هدایتی

لوحي بمثل همچو كتاب مسطور از انجمن اخوت آمد به ظهور
دیدش چو سروش ز پی تاریخش گرفت مجموعه اخلاقی آیا مطلع نور
(۱۳۲۳)

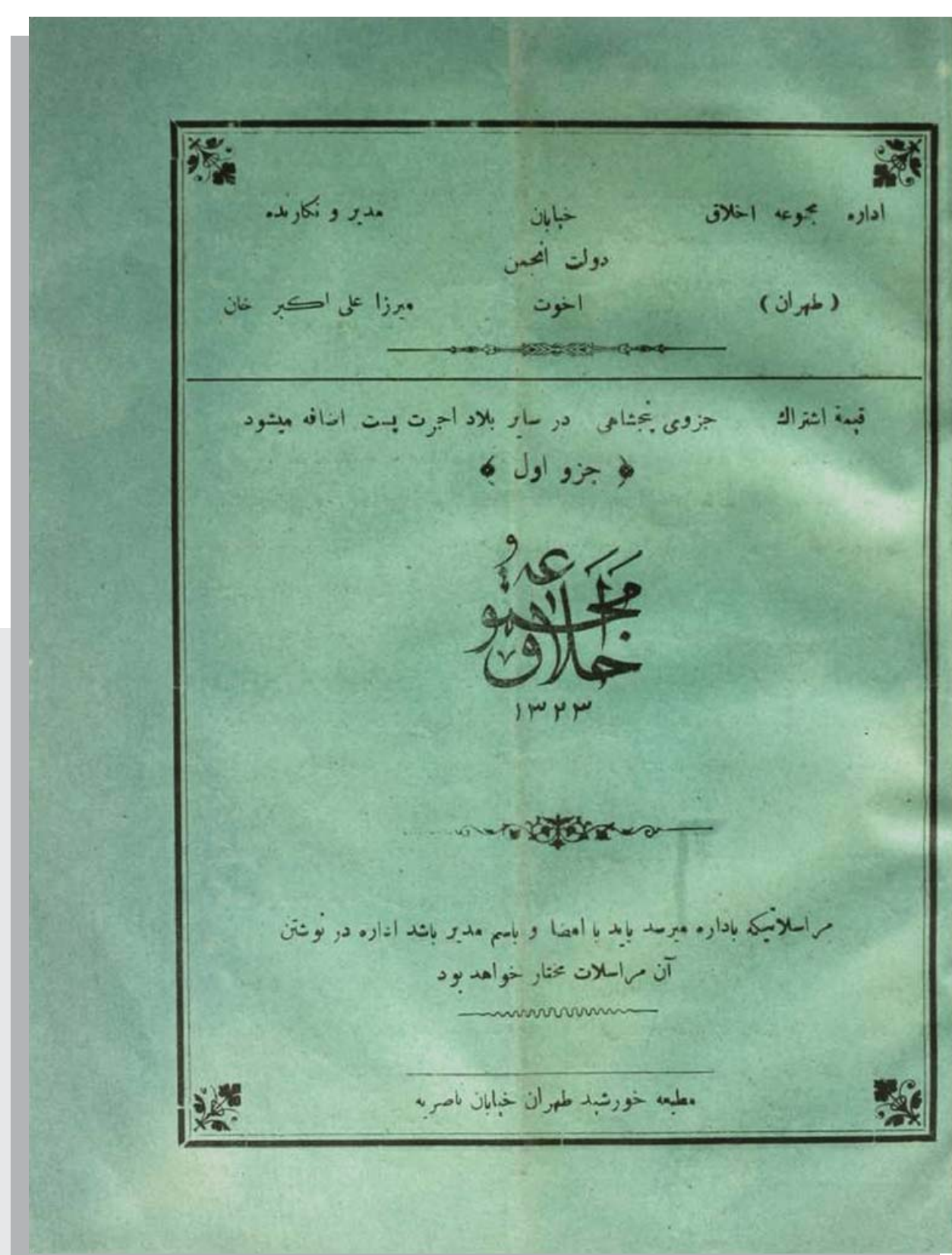
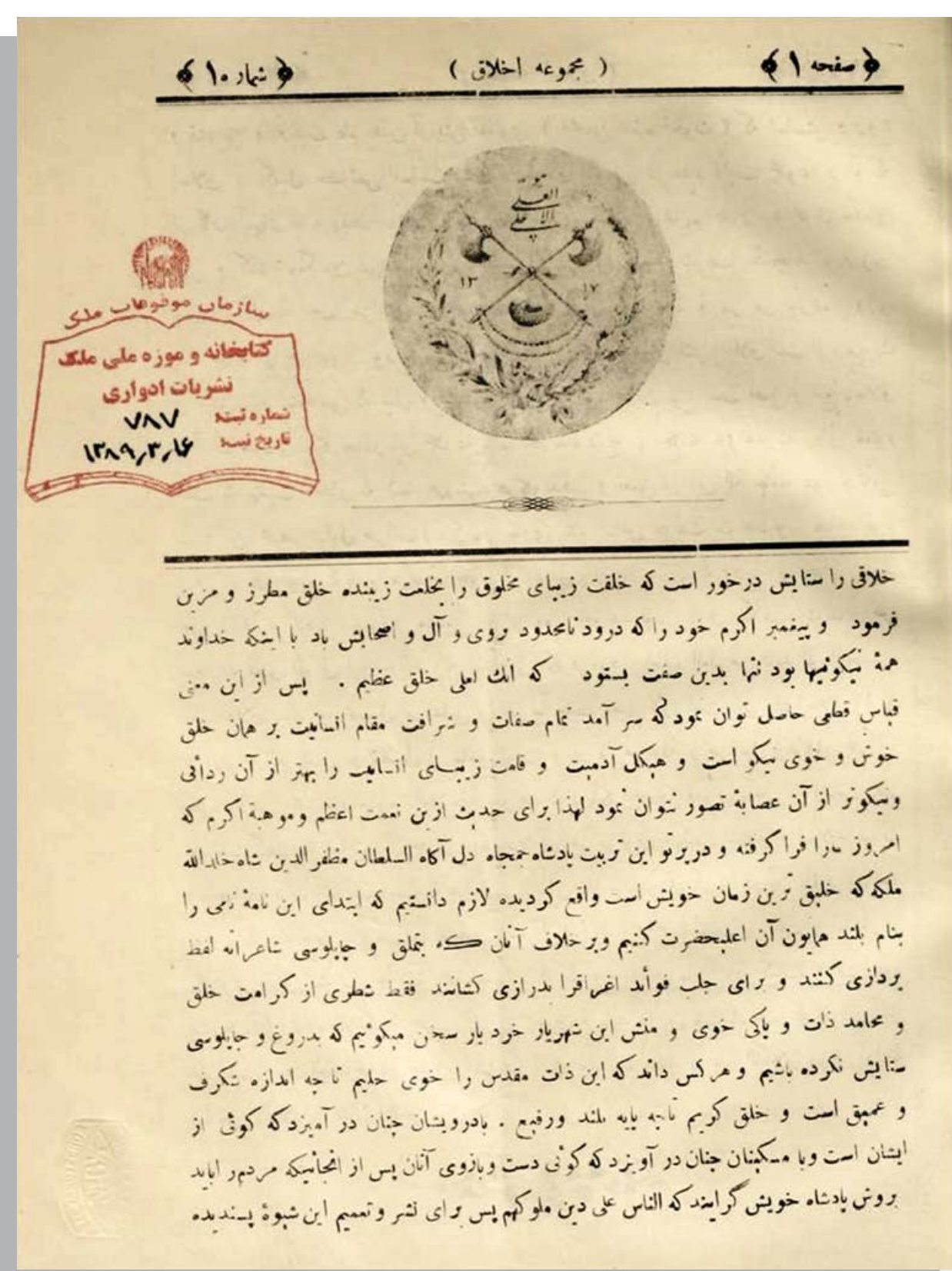
اداره مجموعه اخلاق: طهران - خیابان دولت - انجمن اخوت؛
قیمت اشتراک: جزوی پنج شاهی. در سایر بلاد اجرت پست اضافه میشود.
قسمتی از مندرجات مجموعه اخلاق ترجمه خطبه حضرت امیر "علیه السلام"
به مالک اشتر است هنگامی که حاکم مصر بوده و این ترجمه را میرزاصادق
وقایع نگار به امر فتحعلی شاه انجام داده است. بقیه مندرجات مجموعه عبارت
از اشعاری است از مولانا و سعدی و بعضی از بزرگان ادب و شعرای آن زمان از
قبیل اشعار (علی اکبر شیدا) و اشعار صافی علیشاه.
از مجموعه اخلاق فعلاً تا جزوه هیجدهم که بدون تاریخ است و مجموعه
صفحات مجله تا این جزوه ۱۴۴ صفحه خشتی می باشد در دست است. در میان
نشریات موجود در کتابخانه ملی ملک جزوه ۱-۹ این نشریه در قطع کوچک
خشتی به شماره ثبت ۷۸۷ موجود است.

«مجموعه اخلاق» در طهران به مدیری و نگارندگی «میرزا علی اکبرخان»
تأسیس شد. جزوه اول آن در ۸ صفحه به قطع کوچک خشتی در مطبعه سربی
«مطبعه خورشید طهران خیابان ناصریه» طبع و در سال ۱۳۲۲ هجری قمری
منتشر شده است.

از جزوه اول مجموعه اخلاق تا جزوه هفدهم فقط سال (۱۳۲۳) در زیر اسم
مجله چاپ شده و تا این جزوه مجموعه در هر ماه دو مرتبه یکی در غره و مرتبه
دیگر در پانزدهم هر ماه طبع و توزیع می شده است. ولی از جزوه ۱۷ که ضمناً
روی پشت جلد تاریخ (غره ذیقعد ۱۳۲۴) ثبت شده مجموعه اخلاق در هر ماه
سه نمره (غره، دهم و بیستم) طبع و توزیع شده است.

در هر جزوه روی پشت جلد مجموعه اخلاق را معرفی کرده است: «این جزوه
که با المال کتابی خواهد شد به نام مجموعه اخلاق چنانچه اسمش حکایت می
کند رسمش بر تهذیب اخلاق و ادب است از پلتیک و سیاسی و مذهبی سخن
نمیگوید و هر کس راجع با اخلاق و علم و ادب فصلی بنگارد پذیرفته و درج
خواهد شد.»

در حقیقت مندرجات مجموعه اخلاق که بیشتر به قلم عرفا نوشته شده، مطالب
اخلاقی و تفسیر و تأویل آیات قرآنی است. از جزوه چهارم به آن طرف تا چند
شماره این رباعی که ماده تاریخ تأسیس مجموعه بوده، روی پشت جلد درج
شده است:

منابع و مراجع:

- ۱- روزنامه مجله اخلاق.
- ۲- صدرهاشمی، محمد (۱۳۶۳) تاریخ جراید و مجلات ایران. اصفهان: کمال.

فدراسیون بین المللی انجمنها و مؤسسات کتابداری (ایفلا)

گردآورنده: مهتا باصفا

ایفلا دارای ۳۲ بخش و چندین میزگرد و گروه کار است که هر یک برنامه‌های خاص خود را دارد و از این طریق، همه مسائل مربوط به کتابداری را از مطالعات پیچیده مربوط به مدیریت کتابخانه‌های دانشگاهی تا آموزش حرفه‌ای کتابداران مدارس؛ از ایجاد مراکز منطقه‌ای مخصوص نابینایان در جهان سوم تا تهیه انتشارات رسمی و از کوشش در راه اعتلای شغل و حرفه کتابداری و کتابداران تا رشد و توسعه کتابخانه‌های عمومی را مورد بررسی قرار می‌دهد.

همایش‌ها و نشست‌های ایفلا

برای پیشبرد برنامه‌ها و فعالیت‌های ایفلا، همایش‌ها و نشست‌ها اهمیت بسزایی دارند. علاوه بر جلسه‌ها، سمینارها و کارگاه‌های آموزشی منطقه‌ای که به وسیله گروه‌های تخصصی ایفلا سازمان داده می‌شود، ایفلا در اواخر ماه اگوست هر سال یک همایش سالانه برگزار می‌کند در اجلاس‌های سالانه، بیش از ۱۵۰ نشست علمی برگزار می‌گردد. هر دو سال یکبار در اجلاس ایفلا، شورای ایفلا نیز تشکیل می‌شود که در آن مسائلی از قبیل انتخابات، گزارش بودجه و بررسی وظایف مطرح می‌شود.

انتشارات ایفلا

حاصل پژوهش‌ها، پروژه‌ها و فعالیت‌های گروه‌های تخصصی ایفلا در انتشارات ایفلا بازتاب عینی می‌یابد: اسناد مشترک، مجله ایفلا (۶ شماره در هر سال)، خبرنامه بخش‌ها و میزگردها، انتشارات و خبرنامه‌های برنامه‌های محوری، گزارش‌های تخصصی ایفلا، مجموعه مقالات کنفرانس‌ها و ...

رابطه با دیگر مجامع:

از آنجا که ایفلا به عنوان صدای جهانی حرفه کتابداری سخن می‌گوید روابط خود را با مجامع دیگری که اهداف مشابه دارند گسترش داده و امکانی برای تبادل منظم اطلاعات و دیدگاه‌های مربوط به موضوعات مورد علاقه متقابل ایجاد کرده است. در نتیجه در **یونسکو** جایگاه مشورتی «آ»^۲، در **ایکسو** جایگاه وابسته، در **ویپو** و **ایزو** جایگاه ناظر دارد. ایفلا در ۱۵ سازمان غیردولتی فعال در حوزه‌های مرتبط، از جمله در نزدیک‌ترین همتایان خود در حوزه سندداری^۷ و آرشیوداری^۸ نیز جایگاه مشورتی دارد.

منابع و مراجع:

دایره المعارف کتابداری و اطلاع رسانی، ویراستار رحمت الله فتاحی، ۱۳۸۱.

1. <http://www4.irandoc.ac.ir/org-all/ifla.htm>
2. <http://ketabak.org/tarvij/node/1097>
3. <http://www2.atfmag.info/1390/07/16/ifl-2/>

۱. بالاترین ردهی مشورتی
 ۲. شورای بین‌المللی اتحادیه‌های ملی
 ۳. سازمان جهانی مالکیت معنوی
 ۴. سازمان بین‌المللی استاندارد
 ۵. فدراسیون بین‌المللی اطلاع‌رسانی و سندداری؛ فید
 ۶. شورای بین‌المللی آرشیوها، آی‌کا

ایفلا در ۳۰ سپتامبر ۱۹۲۷ در شهر ادینبورگ، طی «کنگره بین‌المللی کتابخانه‌ها» پایه‌گذاری شد، این فدراسیون یکی از اولین سازمان‌های بین‌المللی غیرانتفاعی و غیردولتی است. دبیر خانه ایفلا در **لاسهی هلند** است، ایفلا در شرایط حاضر دارای ۱۷۰۰ عضو از ۱۵۵ کشور جهان است. اعضای ایفلا به هفت گروه عمده از جمله: انجمن‌ها، مؤسسات، افراد، شرکت‌ها و کتابخانه‌های آموزشگاهی تقسیم می‌شود.

هدف ایفلا ارتقای تفاهم بین‌المللی، همکاری، گفت‌وگوشود، پژوهش و توسعه در همه زمینه‌های کتابداری از جمله کتابشناسی، خدمات اطلاع‌رسانی، آموزش کارکنان و ایجاد تشکیلاتی است که از طریق آن بتوان جنبه‌های بین‌المللی کتابداری را ارائه کرد. در جهت دستیابی به این اهداف، فدراسیون در مورد فعالیت‌ها و سرمایه‌گذاری‌هایی که مناسب و مطلوب تشخیص داده شوند تصمیم‌گیری می‌کند. این فعالیت‌ها عبارتند از:

- ❖ حمایت و هماهنگ کردن مطالعات و پژوهش‌ها؛
- ❖ گردآوری، بررسی، انتشار و اشاعه اطلاعات مربوط به فعالیت‌های کتابداری؛
- ❖ تهیه کتابشناسی اطلاعات و آموزش؛
- ❖ سازماندهی و برگزاری همایش‌های تخصصی؛
- ❖ همکاری با مؤسسات بین‌المللی در زمینه اطلاع‌رسانی، سندپردازی، آرشیوداری؛
- ❖ ایجاد دفاتری برای انجام وظایف مشخص؛

عضویت و وابستگی در ایفلا

ایفلا دو دسته عضو رأی‌دهنده دارد **انجمن‌های عضو** و **مؤسسه‌های عضو**، این دو عضو در تمام جلسه‌ها و در همه موارد حق رأی دارند. بعلاوه، دو دسته مهم دیگر از اعضا نیز، یعنی **وابستگان شخصی و حمایت‌کنندگان** هستند که حق رأی ندارند.

هیئت اجرائی و تخصصی ایفلا

کارکنان ایفلا عبارتند از دبیر کل، مسئول هماهنگی فعالیت‌های حرفه‌ای، مدیر اجرایی و پنج نفر کارمند. این افراد مسئولیت وظایف جاری سازمان، ارتباط با سازمان‌های دیگر، هماهنگی میان گروه‌های حرفه‌ای مختلف و واحدهای داخلی ایفلا، انجام امور مربوط به هیأت رئیسه و هیأت تخصصی و انتشارات را برعهده دارند. هر برنامه اصلی برعهده یکی از کتابخانه‌های ملی جهان است. این کتابخانه‌ها به‌عنوان دفتر مرکزی و بین‌المللی هر یک از برنامه‌ها فعالیت می‌کنند. ایفلا، دارای هشت شاخه اصلی است که عبارتند از:

- ۱- کتابخانه‌های پژوهشی - عمومی اعم از ملی، دانشگاهی و پارلمانی؛
- ۲- کتابخانه‌های تخصصی؛
- ۳- کتابخانه‌های عمومی که بخش‌های کتابخانه‌های نابینایان، کودکان، آموزشگاهی، و سایر در آن قرار می‌گیرند؛
- ۴- کنترل کتاب‌شناختی اعم از کتاب‌شناسی، فهرست‌نویسی، رده‌بندی و نمایه‌سازی؛
- ۵- مجموعه‌سازی و خدمات عمومی؛
- ۶- مدیریت و فن‌آوری اطلاعات؛
- ۷- آموزش و پرورش؛
- ۸- فعالیت‌های منطقه‌ای؛

۱. (www.ifla.org)

۲. پنجاهمین همایش سالانه انجمن کتابداری بریتانیا

معرفی اثری از علی اشرف

قلمدان نگار اواسط قرن دوازدهم (۱)

کتابخانه و موزه ملی ملک

نگارنده: روشک سعادت

روی قلمدان ترکیب عمودی سه ترنج با طرحی از پرند بر زمینه ای گل و بوته ایی تصویر شده است. بر ترنج های ابتدا و انتهای قلمدان تاریخ و امضای اثر به خطی زیبای نستعلیق نگارش شده است. این ترنج ها با طرح های گل و بوته احاطه و بر زمینه ی تیره نقش شده اند. دیواره های قلمدان با طرح های گل و بوته با زیبایی و ظرافت بسیاری درون کتیبه - ترنج های طلایی آراسته شده اند.

علی اشرف از نقاشان برجسته و مذهبان ایرانی است ، تاریخ زندگی وی را احتمالاً در سال های ۱۱۱۰-۱۱۸۰ هجری قمری ذکر کرده اند وی عمدتاً به موضوع گل و مرغ می پرداخت و با سجع «زبعد محمد علی اشرف است» آثارش را امضاء می کرد. در کتاب دایره المعارف هنر نوشته روین پاکباز آمده است که : "با توجه به سجع علی اشرف می توان چنین نتیجه گرفت که وی شاگرد محمد زمان و یا محمدعلی (پسر محمدزمان) بوده است". همین مطلب در کتاب کارهای لاکی گردآوری شده ناصر خلیلی به این شکل عنوان آمده است: " هویت استاد علی اشرف نامعلوم است و حداقل چهار نفر احتمال این را دارند که استاد وی باشند: اولی محمدعلی نقاش باشی، دومی محمدزمان، سومی پسر محمدزمان (محمدعلی) و آخری برادر محمدزمان (حاجی محمد). علاوه بر این دوران شکوفایی محمدعلی و علی اشرف در یک زمان بوده است و آنها تقریباً همزمان از دنیا رفته اند از این رو بعید است یکی از آنها استاد دیگری بوده باشد.

علی اشرف در برخی از آثارش از همکاری احمد نیریزی خوشنویس و مذهب بهره می گرفت. وی تا پایان قرن دوازدهم هجری قمری (اواخر سلطنت کریم خان زند) می زیسته و وفاتش در همین زمان اتفاق افتاده است. اثر فوق یکی از آثار به یادماندنی و مطلوب استاد علی اشرف است که توسط حاج حسین ملک در زمان حیاتش خریداری شده است. این اثر بی نظیر در نمایشگاه دائمی موزه ملک در بخش آثار لاکی به نمایش در می آید.

قلمدان لاکی، ۱۱۴۷ هجری قمری
پوشش بیرونی از جنس خمیر کاغذ «پاپیه
ماشه» و محفظه کشویی یا لیه های مدور
ابعاد اثر: ۳/۱×۴/۸×۳/۲۳ سانتی متر
در امضای آن، این عبارت دیده می
شود: «زبعد محمد علی اشرفست» و «به
تاریخ شهر سنه ۱۱۴۷»
شماره موزه ای: ۱۹۷

یک اینکانابولا

نگارنده: علیرضا دولتشاهی

اینکانابولا، واژه ای لاتین است، این واژه از ریشه Cunae به معنای گهواره بدست آمده است. واژه اینکانابولا به کتاب هایی اطلاق می شود که در دوران نوپایی گونه چاپ گوتنبرگی به طبع رسیده اند. تعداد این گونه کتابها که امروزه در دست ما قرار دارد، زیاد نیست و محدود است. گروهی نیز این اصطلاح را منحصرأ برای کتاب هایی که تا سال ۱۵۰۰ میلادی، یعنی آغاز سده شانزده میلادی، انتشار یافته بکار می برند.

از جمله کشورهایی که در اروپا به نشر دانش تولید شده در سرزمین های اسلامی پرداخت، می توان از کشور ایتالیا نام برد. در سال ۱۵۸۶ میلادی به فرمان مهبندوک توسکانا، **کاردینال فرناندو مدیچی**، نخستین چاپخانه عربی در ایتالیا ایجاد شد. سرپرست این چاپخانه **جوانی با تیستا رایموندی** بود. از نخستین آثار علمی تولید شده در سرزمین های اسلامی که در این مرکز که به **مطبعه مدیچی** نامدار است، به زبان عربی نشر یافت کتاب پرآوازه ابن سینا، **القانون فی الطب** است. این کتاب در سال ۱۵۹۳ میلادی نشر یافت که در حقیقت نخستین انتشار آن محسوب می شود.

در میان مجموعه کتابخانه ملی ملک، نسخه ای از این اینکانابولا وجود دارد. این نسخه به شماره ثبت ۶۲۶۵ و در تاریخ ۹ تیر ماه ۱۳۳۱ خورشیدی در دفتر کتابخانه ثبت شده است. بر صفحه عنوان این کتاب سه یادداشت وجود دارد. دو یادداشت یک سطری به زبان عربی و یک یادداشت طولانی تر به زبان فارسی. این یادداشت فارسی به قلم **سعید نفیسی** (۱۲۷۴ - ۱۳۴۵ خ) است. از این یادداشت بر می آید که سعید نفیسی در تاریخ تیر ماه سال ۱۳۰۸ خورشیدی این کتاب را به کتابخانه حاج حسین آقا ملک، کتابخانه ملی ملک، اهدا کرده است. در این صفحه همچنین مهر کتابخانه شخصی سعید نفیسی وجود دارد. کتاب حاضر در آن کتابخانه با شماره ۱۹۴۱ ثبت بوده است.

کتاب دارای دو گونه صفحه شمار است. یکی در بالا هر صفحه و با اعداد عربی و دیگری، در پایین هر صفحه با اعداد لاتینی. کتاب از صفحه ۶۱۱ دارای صفحه شماری مکرر است. به این معنی که صفحه ۶۱۱ در حقیقت با شماره صفحه ۱ مشخص شده است. این کتاب در تاریخ ۱۵ آبان ماه سال ۱۳۷۷ خورشیدی در کارگاه صحافی و مرمت کتابخانه ملی ملک مورد مرمت و بازسازی قرار گرفته و موارد ذیل در مورد آن اعمال شده است:

۱. ته دوزی
۲. وصالی بخشی از صفحات
۳. تعویض عطف جلد
۴. مرمت جلد

کتاب حاضر در اکثر صفحات خود حواشی دارد و مهر هایی نیز بر صفحات آن نقش بسته. بررسی ژرفتر این اینکانابولا را به فرصتی دیگر واگذار می کنیم.

هفت مرجع رایگان برای کتاب‌های الکترونیکی

گردآورنده: مهتا باصفا

در این متن هفت وب سایت مرجع برای یافتن کتاب‌های الکترونیکی علمی و مفید معرفی می‌شود:

- **سیاره کتاب‌های الکترونیکی**^۱: یکی از پایگاه‌های رایگان در زمینه کتاب‌های الکترونیکی علمی، مقالات علمی و مفید و رمان‌های کلاسیک است که اساتید و دانشجویان می‌توانند براحتی منابع مورد نیاز خود را در آن پایگاه پیدا، دانلود و در کامپیوتر شخصی و تلفن همراه خود مطالعه کنند. سیاره کتاب‌های الکترونیکی به صورت منظم روزآمد می‌شود، کاربران می‌توانند با عضویت در خبرنامه یا مشترک شدن در وب سایت آن آمار منابع جدید را دریافت کنند.
- **راهنمای کتاب‌های الکترونیکی**^۲: یک پایگاه کامل، شامل بیش از سه هزار عنوان از انواع مقالات، کتب و متون علمی الکترونیکی است که کاربران می‌توانند با جستجوی هدفمند این پایگاه در میان دسته‌بندی‌های بسیار متنوع این پایگاه به منابع مورد نیاز خود دست پیدا کنند.
- **کتاب‌های آنلاین علمی**^۳: مجموعه‌ای از انواع کتاب‌های الکترونیکی در سراسر وب است هر روز روزآمد می‌شود. کاربران می‌توانند کتاب‌های الکترونیکی خود را به پایگاه معرفی کنند تا انواع کتاب‌های الکترونیکی را رایگان دانلود کنند.
- **کتاب‌های الکترونیکی رایگان**^۴: موتور جستجوی بسیار قوی است که در بین تمام منابع تمام متن^۵ رایگان موجود در وب جستجو می‌کند تا عنوان مورد نظر جستجوگر را پیدا کند.
- **بوک سرور**^۶: یک موتور جستجوی فوق‌العاده برای پیدا کردن، امانت گرفتن، دانلود کردن، خرید کردن کتاب‌های الکترونیکی است. بوک سرور مرجع خوبی است که از طریق آن می‌توانید به لیست کتاب‌های بارز برای دانلود و خرید دست پیدا کنید.
- **دانشنامه جهانی**^۷: یک شاهکار به تمام معنا برای کسانی که دسترسی به اساتید فوق‌العاده قدرتمند در رشته خودشان ندارند، از طریق این پایگاه با کتاب‌هایی روبرو می‌شوند که توسط مجموعه‌ای از بزرگترین متخصصان رشته‌های گوناگون نوشته شده است و در آکادمی‌های بسیاری تدریس هم می‌شوند.
- **گوگل بوکس**^۸: میزبانی برای کتاب‌های الکترونیکی است که در سراسر شبکه اینترنتی به صورت قانونی در دسترس هستند. کاربران می‌توانند از امکانات بی‌نظیر آن در بخش جستجوی پیشرفته مانند Full view only books نگاهی به کتاب‌های تمام متن بیاندازند.

1. Planet eBook (www.planetebook.com)
 2. E-Books Directory (www.e-booksdirectory.com)
 3. Science Books Online (www.sciencebooksonline.info)
 4. Free Book-s (www.freebooks.com)
 5. Full text
 6. BookServer (www.archive.org/bookserver)
 7. Flat World Knowledge(www.flatworldknowledge.com)
 8. Google books (www.books.google.com)

